

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-44>

УДК 657.6:336.71

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ РОБОЧОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF FORMING WORKING DOCUMENTATION FOR INTERNAL AUDIT OF BANKING INSTITUTIONS IN THE CONTEXT OF FINANCIAL SECTOR DIGITALIZATION

Дмишко Ярослав Григорович

аспірант,

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-5415-2410>**Dmyshko Yaroslav**

Lviv Polytechnic National University

У статті досліджено організаційно-методичні засади формування робочої документації внутрішнього аудиту банківських установ в умовах цифровізації фінансового сектору. Визначено ключові етапи створення робочих документів – планування, виконання, документування, звітування та моніторинг – і охарактеризовано критерії їх якості: повноту, достовірність, трасованість, своєчасність, відтворюваність і відповідність стандартам. Узагальнено міжнародні стандарти IIA та рекомендації Базельського комітету щодо організації аудиторського процесу. Обґрунтовано роль цифрових технологій, зокрема GRC-платформ, аналітики даних і концепції continuous auditing, у підвищенні прозорості, автоматизації та достовірності аудиторських доказів. Доведено, що якісна робоча документація є стратегічним інструментом управління ризиками, підзвітності й ефективності внутрішнього контролю банку, а її цифровізація – ключовим напрямом розвитку сучасного аудиту.

Ключові слова: внутрішній аудит; банківські установи; робоча документація; цифровізація; ризик-орієнтований підхід; GRC-платформи; аудиторські докази; управління ризиками; безперервний аудит; фінансовий контроль; корпоративне управління; аналітика даних.

The article comprehensively examines the organizational and methodological principles of forming working documentation for internal audit of banking institutions in the context of digitalization of the financial sector. The essence and functions of working documentation as a key element of the internal control system, ensuring the traceability of procedures, the reliability of evidence, and the transparency of conclusions, are determined. Based on the provisions of the Global Internal Auditing Standards (IIA, 2024) and the recommendations of the Basel Committee (2012), a model of the process for preparing working documents was developed, which includes five stages: risk-based planning, task execution, documenting results, reporting, and monitoring the implementation of recommendations. The criteria for assessing the quality of working documents have been systematized: completeness, reliability, traceability, timeliness, reproducibility, and compliance with international standards. It has been shown that their compliance ensures the provability of audit conclusions, strengthens trust in the corporate governance system, and increases the managerial usefulness of audit reports. Particular attention is paid to the digitalization of audit processes as a strategic direction for the development of internal audit in banks. The practical experience of leading Ukrainian banks in implementing cloud technologies, integrated GRC (Governance, Risk & Compliance) systems, the iXBRL digital reporting format, and data analytics tools was analyzed. The advantages of using artificial intelligence technologies and the concept of continuous auditing to increase the objectivity, efficiency, and effectiveness of inspections are substantiated. The study concludes that high-quality working documentation is not only a technical audit tool, but also an important component of corporate governance, which ensures accountability, transparency, and stability of the banking system in the context of digital transformation.

Keywords: internal auditing; banking institutions; working papers; digitalization; risk-based approach; GRC platforms; audit evidence; risk management; continuous auditing; financial control; corporate governance; data analytics.

Постановка проблеми. В умовах цифровізації банківського сектору та зростання регуляторних вимог актуалізується потреба підвищення ефективності внутрішнього аудиту. Ключовим чинником результативності аудиторських перевірок виступає якість робочої документації, що забезпечує простежуваність процедур, достовірність доказів і прозорість висновків. Недостатня структурованість і низький рівень цифрової інтеграції процесів документування знижують рівень об'єктивності аудиту, що зумовлює необхідність наукового обґрунтування підходів до формування сучасної системи робочої документації внутрішнього аудиту банківських установ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика цифровізації фінансового сектору та трансформації внутрішнього аудиту банків у сучасних умовах є предметом дослідження низки українських і зарубіжних науковців. Зокрема, Штерма Т. В., Гончарук Я. М. та Лещук В. М. [4] акцентують увагу на тенденціях цифровізації фінансового сектору та пов'язаних із цим викликах для правового регулювання, наголошуючи на необхідності адаптації нормативної бази до нових технологічних реалій. Золотоверха А., Краус Н. і Краус К. [5] розглядають цифровізацію банківських інституцій у контексті глобальної трансформації фінансових ринків, визначаючи ключові напрями цифрового розвитку банків – від автоматизації операцій до впровадження штучного інтелекту та big data-аналітики. Суттєвий внесок у дослідження інтеграції цифрових технологій у систему внутрішнього контролю зробила Сарахман О. М. [8], яка обґрунтовує доцільність поєднання автоматизованих облікових систем і технологій штучного інтелекту у процесі фінансового контролю банків для підвищення об'єктивності, точності та ефективності аудиторських процедур. Аналогічні підходи підтримують Бей Г. В., Шперчук А. О. та Думанська А. О. [11], які підкреслюють потенціал використання технологій штучного інтелекту в системі стратегічного управління розвитком банківських установ. Питання інформаційної безпеки й захисту даних у процесі цифрової трансформації висвітлено у працях Ситник Н. та Половчак І. [6], які розглядають цифровізацію і кібербезпеку як взаємопов'язані елементи забезпечення фінансової стійкості банків в умовах воєнного стану. Додатково варто відзначити праці Кретьова Д. Ю. [12], який досліджує вплив цифрової трансформації фінансових

технологій на якість банківського обслуговування корпоративних клієнтів, та Шевчука І. Б. і Депутата Б. Я. [13], які аналізують використання хмарних технологій у діяльності публічних і бізнес-структур як елемент підвищення ефективності управління інформаційними потоками.

Таким чином, проведений аналіз свідчить, що наукові й практичні дослідження зосереджені переважно на цифровізації фінансових процесів та загальних аспектах функціонування внутрішнього аудиту. Водночас недостатньо висвітленими залишаються питання методики формування робочої документації внутрішнього аудитора, критеріїв її якості та інтеграції цифрових рішень у процес документування аудиторських завдань, що визначає актуальність подальших досліджень у цьому напрямі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну увагу науковців і практиків до питань організації внутрішнього аудиту, низка аспектів формування та використання його робочої документації залишається недостатньо розробленою. У наявних публікаціях переважно розглядаються загальні підходи до планування аудиторських перевірок, методи оцінки ризиків і структурування аудиторських процедур, проте обмежено досліджено методологічні питання побудови системи робочих документів як цілісного інструменту управління якістю аудиту.

Недостатньо уваги приділено питанням трасованості аудиторських доказів, їх зв'язку з ризиками, контрольними процедурами та результатами тестування, що є ключовим критерієм достовірності висновків відповідно до Глобальних стандартів внутрішнього аудиту (IIA, 2024). Також актуальним залишається завдання інтеграції цифрових технологій у процес документування, зокрема впровадження GRC-платформ, аналітики даних (data analytics) та концепції continuous auditing у практику українських банків.

Крім того, недостатньо розкрито питання методичного узгодження форм і змісту робочих документів із вимогами національного банківського регулювання, а також взаємозв'язку між традиційними паперовими носіями та сучасними електронними системами зберігання й обробки аудиторської інформації.

Отже, існує потреба у систематизації практичних аспектів формування робочої документації внутрішнього аудитора банку з урахуванням міжнародних стандартів і циф-

рової трансформації фінансового сектору, що й визначає актуальність і наукову новизну даного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є узагальнення та систематизація практичних аспектів формування робочої документації внутрішнього аудитора банку з урахуванням сучасних вимог міжнародних стандартів, а також визначення ключових етапів і методичних підходів до планування, звітування та контролю якості аудиторських завдань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Функціонування внутрішнього аудиту у банківських установах набуває особливого значення в умовах посилення регуляторних вимог і цифровізації фінансового сектору. Результативність діяльності підрозділу внутрішнього аудиту значною мірою визначається якістю планування аудиторських перевірок, логічністю документування процедур і обґрунтованістю висновків, що ґрунтуються на достовірних доказах.

Відповідно до положень Глобальних стандартів внутрішнього аудиту (IIA, 2024) [1], робоча документація має забезпечувати повну простежуваність процесу аудиту – від етапу планування до моніторингу виконання рекомендацій. Вона виконує три ключові функції: доказову, комунікаційну та контрольну. Реалізація цих функцій є фундаментом довіри до результатів внутрішнього аудиту з боку менеджменту, наглядових органів і зовнішніх регуляторів.

Етап ризик-орієнтованого планування є відправною точкою у формуванні робочої документації. Внутрішній аудитор створює аудиторський універсум (audit universe), який охоплює всі бізнес-процеси банку, оцінює ризики, визначає пріоритети перевірок і ресурси [3]. На цій основі формується річний план внутрішнього аудиту, що затверджується наглядовою радою або аудиторським комітетом. До складу робочої документації цього етапу входять: меморандум планування, грама аудиту, матриця «ризик–контроль–процедура», матриця суттєвості, графік виконання завдань і карта відповідальності.

Процес формування робочої документації внутрішнього аудиту охоплює п'ять взаємопов'язаних етапів: планування, виконання завдання, документування процедур, підготовку звіту та моніторинг виконання рекомендацій. Кожен етап характеризується власною цільовою спрямованістю, змістовим наповненням і методичним забезпеченням.

Під час виконання аудиторських завдань формується сукупність робочих файлів, які документують процедури, аналітичні розрахунки та отримані докази. До типових форм належать робочі листи вибірок, журнали спостережень, опитувальні листи, аналітичні таблиці, карти процесів. Кожен документ має обов'язкові атрибути: дату, виконавця, рецензента, унікальний номер, посилання на джерела та висновок щодо результату тесту.

Особливу увагу слід приділяти трасованості аудиторських доказів – зв'язку між виявленим ризиком, перевіреним контролем, процедурою тестування, отриманими результатами й аудиторським висновком [2]. Такий підхід забезпечує логічну послідовність, прозорість і відтворюваність висновків у разі зовнішнього перегляду, підвищуючи достовірність результатів аудиту. Якість робочої документації визначається низкою критеріїв, серед яких повнота, достовірність, трасованість, своєчасність, відтворюваність і відповідність стандартам (табл. 1).

На завершальному етапі формується аудиторський звіт, який узагальнює результати перевірок. Згідно з рекомендаціями Базельського комітету з банківського нагляду (2012) [2], звіт має містити мету, обсяг, критерії аудиту, основні спостереження, рівень ризику кожного недоліку, рекомендації та план дій. Структурований підхід до звітування підвищує управлінську корисність аудиторських звітів і забезпечує ефективну комунікацію з наглядовими органами.

Важливою тенденцією сучасної банківської практики є цифровізація процесу формування робочої документації [4; 5]. У провідних українських банках відбувається перехід від паперових форматів до комплексних цифрових платформ, що забезпечують єдиний простір для управління ризиками, контролем і комплаєнсом [6; 7].

Зокрема, АТ КБ «ПриватБанк» застосовує ризик-орієнтований підхід і модель трьох ліній захисту, впроваджуючи хмарні сервіси та системи централізованого моніторингу ризиків [8]. Банк активно розвиває систему PrivatAnalytics, що базується на Big Data та дозволяє виявляти потенційні ризики шахрайства й кредитні аномалії в режимі реального часу. Внутрішній аудит установи інтегрований із платформою Privat360, яка забезпечує наскрізне відстеження аудиторських завдань, формування звітності та моніторинг виконання рекомендацій. Крім того, банк поступово впроваджує модулі SAP GRC Access

Таблиця 1

Критерії якості робочої документації внутрішнього аудиту

Критерій	Сутність критерію	Вплив на якість аудиту	Результативний ефект
Повнота	Включення до аудиторського файлу всіх необхідних документів і доказів	Забезпечує цілісність і логічність перевірки	Повне охоплення процесу аудиту
Достовірність	Відповідність даних фактичним обставинам і джерелам	Підвищує точність і надійність висновків	Обґрунтованість та довіра до рішень аудитора
Трасованість	Взаємозв'язок між ризиками, контролями, процедурами та результатами	Сприяє прозорості процесу аудиту	Відтворюваність і підтверджуваність дій
Своєчасність	Дотримання встановлених термінів оформлення документів	Підвищує актуальність інформації	Оперативність контролю та реагування
Відтворюваність	Можливість повторного отримання ідентичних результатів	Забезпечує стабільність процесу перевірки	Об'єктивність аудиторських висновків
Відповідність стандартам	Узгодження з вимогами міжнародних і національних регуляторів	Формує єдність методичного підходу	Висока якість аудиту відповідно до стандартів

Джерело: сформовано автором на основі [1; 2; 9; 10]

Control та Process Control для автоматизації моніторингу операцій і перевірки доступів до фінансових систем.

АТ АБ «РадаБанк» запровадив формат цифрової звітності iXBRL, що забезпечує автоматизацію процесів документування, узгодженість даних між підрозділами та підвищення прозорості аудиторських процедур. У банку функціонує власний аналітичний центр, який використовує RPA (Robotic Process Automation) для перевірки операційних даних і контролю відповідності нормативним вимогам. Такий підхід мінімізує ризик людських помилок і сприяє підвищенню ефективності внутрішнього контролю.

АТ «Укрсиббанк», який входить до складу BNP Paribas Group, інтегрував внутрішній аудит у систему IBM OpenPages GRC, що забезпечує централізоване управління ризиками, моніторинг комплаєнсу та контроль виконання внутрішніх політик [9; 10]. Застосування технологій штучного інтелекту дозволяє автоматично оцінювати ризики за окремими напрямками діяльності, проводити динамічний аналіз відповідності внутрішніх політик міжнародним стандартам та виявляти потенційні зони порушень. Крім того, банк активно впроваджує інструменти data governance для забезпечення цілісності даних і їх відповідності глобальним вимогам групи BNP Paribas.

АТ «Ощадбанк» реалізує багаторівневу модель внутрішнього контролю з елементами з елементами прогнозової аналітики (predictive analytics), спрямованими на прогнозування операційних ризиків і підвищення якості аудиторських перевірок. У банку використовується платформа SAS Enterprise GRC Manager, орієнтована на виявлення комплаєнс-ризиків і побудову інтегрованої моделі внутрішнього контролю. Також застосовується система SAP Audit Management, що забезпечує електронний документообіг, автоматизацію планування перевірок і формування звітності відповідно до вимог НБУ та міжнародних стандартів IIA [9; 10].

Таким чином, інноваційні підходи у сфері внутрішнього аудиту формують нову парадигму аудиторської діяльності – аудит як аналітичну та превентивну функцію управління, що ґрунтується на інтеграції GRC-платформ, технологій штучного інтелекту та аналітики даних [11–13].

Доцільно наголосити, що цифровізація робочої документації внутрішнього аудиту сприяє не лише автоматизації процесів, а й трансформації самого підходу до збору, аналізу та зберігання аудиторських доказів. У низці українських банків впроваджено спеціалізовані платформи для електронного аудиту (e-audit), які дозволяють здійсню-

вати інтеграцію з бухгалтерськими системами, застосовувати аналітику даних (data analytics) для виявлення відхилень і ризиків, а також використовувати технології машинного навчання для формування рекомендацій у реальному часі. Використання інтелектуальних інструментів, таких як continuous monitoring та continuous auditing, забезпечує безперервний контроль операцій, своєчасне виявлення порушень і підвищує ефективність внутрішнього контролю. Це сприяє переходу від постфактум перевірок до проактивного, ризик-орієнтованого аудиту, який відповідає сучасним тенденціям цифрової трансформації банківського сектору.

Висновки. Ефективне функціонування внутрішнього аудиту в банках неможливе без належно організованої системи робочої документації, що забезпечує комплексність, достовірність і відтворюваність аудиторських

процедур. Якісна документація є інструментом реалізації принципів прозорості, підзвітності та управління ризиками, формуючи основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Формування робочих документів здійснюється послідовно через п'ять етапів: планування, виконання завдання, документування результатів, звітування та моніторинг. Критерії якості – повнота, достовірність, трасованість, своєчасність, відтворюваність і відповідність стандартам – забезпечують доказовість і ефективність аудиторських висновків.

Цифровізація процесів документування є стратегічним напрямом розвитку внутрішнього аудиту. Використання сучасних GRC-платформ, технологій аналітики даних і концепції безперервного аудиту підвищує достовірність результатів і сприяє зміцненню фінансової стабільності банківського сектору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Institute of Internal Auditors (IIA). Global Internal Audit Standards. – Lake Mary, FL, USA, 2024.
2. Basel Committee on Banking Supervision. Internal Audit Function in Banks. – Bank for International Settlements, 2012.
3. Дмишко Я. Ризик-орієнтований підхід до планування внутрішнього аудиту в банку // *Облік і фінанси: науково-виробничий журнал відкритого доступу*. – С. 100–105. – URL: <https://afj.org.ua/ua/author/1495/>.
4. Штерма Т. В., Гончарук Я. М., Лещук В. М. Тенденції цифровізації фінансового сектору та виклики для правового регулювання // *Економіка та суспільство*. – 2025. – Вип. 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-109>.
5. Золотоверха А., Краус Н., Краус К. Цифровізація банківських інституцій в умовах глобальної трансформації фінансового сектору // *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. – 2023. – Т. 2, № 12. – С. 82–94. – DOI: <https://doi.org/10.32750/2023-0206>.
6. Ситник Н., Половчак І. Цифровізація та кібербезпека у забезпеченні фінансової безпеки банків в умовах війни // *Галицький економічний вісник*. – 2024. – № 4 (89). – С. 70–78. – DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.04.
7. Національний банк України. Цифрова трансформація банківського сектору. – Київ: НБУ, 2024.
8. Сарахман О. М. Інтеграція автоматизованих облікових систем та штучного інтелекту у фінансовий контроль банків // *Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 06–07 березня 2025 р.)*. – Харків: ДБТУ, 2025. – Ч. 2. – С. 498–500. – URL: <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2025/03/conf-06-07-03-25-mater2.pdf>.
9. Deloitte. Internal Audit Digital Transformation: From Paper to Platform. – Deloitte Insights, 2023.
10. EY. Future of Internal Audit: Embedding Data Analytics and AI. – EY Global Report, 2023.
11. Бей Г. В., Шперчук А. О., Думанська А. О. Можливості застосування технологій AI в системі стратегічного управління розвитком банківської установи // *Економіка та суспільство*. – 2022. – Вип. 44. – DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-53>. – URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1827>.
12. Кретов Д. Ю. Удосконалення банківського обслуговування корпоративних клієнтів на основі цифрової трансформації фінансових технологій // *Сталий розвиток економіки*. – 2024. – № 1 (48). – С. 183–188. – DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-25>.
13. Шевчук І. Б., Депутат Б. Я. Економічний аспект використання хмарних технологій у діяльності органів публічної влади та бізнес-структур // *Економіка та суспільство*. – 2021. – № 31. – С. 40–46. – DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-26>.

REFERENCES:

1. Institute of Internal Auditors (IIA). (2024). Global internal audit standards. Lake Mary, FL, USA.
2. Basel Committee on Banking Supervision. (2012). Internal audit function in banks. Bank for International Settlements.
3. Dmyshko, Ya. (n.d.). Ryzhko-orientovanyi pidkhid do planuvannya vnutrishnoho audytu v banku [Risk-oriented approach to planning internal audit in the bank]. *Oblik i finansy – Accounting and Finance*, pp. 100–105. Available at: <https://afj.org.ua/ua/author/1495/>
4. Shterma, T. V., Honcharuk, Ya. M., & Leshchuk, V. M. (2025). Tendentsii tsyfrovizatsii finansovoho sektoru ta vyklyky dlia pravovoho rehuliuвання [Trends in digitalization of the financial sector and challenges for legal regulation]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (71), 476–485. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-109>
5. Zolotoverkha, A., Kraus, N., & Kraus, K. (2023). Tsyfrovizatsiia bankivskykh instytutstii v umovakh hlobalnoi transformatsii finansovoho sektoru [Digitalization of banking institutions under the global transformation of the financial sector]. *Yevropeyskyi naukovyi zhurnal ekonomichnykh ta finansovykh innovatsii – European Scientific Journal of Economic and Financial Innovations*, 2(12), 82–94. <https://doi.org/10.32750/2023-0206>
6. Sytnyk, N., & Polovchak, I. (2024). Tsyfrovizatsiia ta kiberbezpeka u zabezpechenni finansovoi bezpeky bankiv v umovakh viiny [Digitalization and cybersecurity in ensuring financial security of banks during wartime]. *Halyskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Bulletin*, 4(89), 70–78. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.04
7. Natsionalnyi bank Ukrainy. (2024). Tsyfrova transformatsiia bankivskoho sektoru [Digital transformation of the banking sector]. Kyiv: NBU. (in Ukrainian)
8. Sarakhman, O. M. (2025). Intehratsiia avtomatyzovanykh oblikovykh system ta shtuchnoho intelektu u finansovyi kontrol bankiv [Integration of automated accounting systems and artificial intelligence into the financial control of banks]. In *Upravlinnia rozvytkom sotsialno-ekonomichnykh system: Proceedings of the IX International Scientific and Practical Conference (Kharkiv, March 6–7, 2025)*. Kharkiv: DBTU, part 2, pp. 498–500. Available at: <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2025/03/conf-06-07-03-25-mater2.pdf>
9. Deloitte. (2023). Internal audit digital transformation: From paper to platform. Deloitte Insights.
10. EY. (2023). Future of internal audit: Embedding data analytics and AI. EY Global Report.
11. Bei, H. V., Shperchuk, A. O., & Dumanska, A. O. (2022). Mozhlyvosti zastosuvannya tekhnolohii AI v systemi stratehichnoho upravlinnia rozvytkom bankivskoi ustanovy [Possibilities of using AI technologies in the strategic management system of a banking institution]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (44). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-53> Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1827>
12. Kretov, D. Yu. (2024). Udoshkonalennia bankivskoho obsluhovuvannya korporativnykh kliientiv na osnovi tsyfrovoy transformatsii finansovykh tekhnolohii [Improving corporate client banking services based on the digital transformation of financial technologies]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable Economic Development*, 1(48), 183–188. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-25>
13. Shevchuk, I. B., & Deputat, B. Ya. (2021). Ekonomichnyi aspekt vykorystannia khmarnykh tekhnolohii u diialnosti orhaniv publichnoi vlady ta biznes-struktur [Economic aspect of the use of cloud technologies in the activities of public authorities and business structures]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (31), 40–46. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-26>